

Dr. Kovács Levente:
Sebestyén Aba laudációja

Tárgykör:

Sebestyén Aba értékteremtő színészi, rendezői, művészet oktatói és intézményszervezői tevékenységének ismertetése és méltatása

Az adatok mennyiségét tekintve természetesen kénytelenek vagyunk a legfontosabb teljesítmények fejezetenkénti összefoglalására, remélhetőleg azért sikerül érzékeltetni e páratlanul kivételes életmű terjedelmén túlmutató jelentőségű értékeit.

Előre bocsájtom, hogy az igen gazdag adag lexikális adattár mögött felfedezhető emberi és művészi értékek felmutatását fontosabbnak ítélem, vagyis az embert, a művészt bemutatni tartom e laudáció fő feladatának.

Első találkozásom Abával meghatározó élményt jelentett számomra. Amikor egy nyurga, élénk tekintetű fiatalember a lakásomon felkeresett azon okból kifolyólag, hogy szeretne tanácsot, útbaigazítást kapni a színművészeti egyetemre tervezett felvételijével kapcsolatban, néhány mondat után már éreztem, hogy egy tehetséges, elkötelezett ifjúval van dolgom. Azt tanácsoltam, hogy ne hallgasson a tanácsaimra, sem mások okoskodásaira. Hallgasson a belőle fakadó gondolatokra, érzésekre. Mutassa meg bátran önmagát, ne a mások utasításait kövesse. Engem nagyon megfogott az a céltudatosság és közlési kibontakozás, mely előre mutatott egy jövőbeni színész egyéniség kibontakozására. Mellesleg nem minden esetben érzek így, vannak más utak is, de ez esetben csalhatatlannak bizonyultam az Aba értékelésében.

Azt, hogy ebben nem csalódtam, a következő harminc éves pályafutás messzemenően igazolta.

Aba természetesen simán bejutott. Színdarabokkal vetette magát a tanulásba, hamar kibontakoztak rendezői képességei is, és a vágya arra, hogy mindkét területen kifejezhesse belső lényének üzeneteit. Elvégezte a színművész szakot, majd rendezői képesítést is szerzett.

A Köpecről induló és Sepsiszentgyörgyön kibontakozó nyurga ifjú hamarosan ismertté és keresetté vált a "szakmában".

Pályájának első szakaszában az egyetemi vizsgaelőadásokban játszott szerepeivel hívta fel magára a figyelmet. A Művészeti Egyetemen kezdte pedagógusi pályáját is. Jelenleg: egyetemi docens, közben doktori diplomát szerzett a bukaresti Ion Luca Caragiale Színház- és Filmművészeti Egyetemen. A témája ugyancsak ritka és rendhagyó: a bohócok szerepe az előadóművészetben. A „gag” vizsgálata terén végzett jóformán úttörő kutatásokat.

Színészként a Szatmárnémeti Északi Színház, a Debreceni Csokonai színház, a Kolozsvári Magyar Állami Opera, a Nagyváradi Állami Színház színpadjain vendégművészként játszott szerepei arattak sikert.

2004-ben megalapította (és mindmáig elnöke, rendezője) a marosvásárhelyi vár egyik bástyájában működő Yorick Stúdiót, melyben sikeres pályázatok révén országos és nemzetközi visszhangot keltő kísérleti előadásokat rendezett. Azóta is színésze a Marosvásárhelyi Nemzeti Színháznak és docense a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemnek, osztályvezető tanár a rendezőszakon. Gazdag rendezői pályafutása során jelentős elképzeléseit vitte sikerre. A kortárs színházművészet elkötelezett

képviselőjeként sajátos tervet valósított meg: kezdetben a Yorick Stúdióban, majd más színházi terekben sorban színpadra vitte a romániai kortárs drámaírás újonnan kibontakozó alkotásait: Gianina Cărbunariu román, Elise Wilk szász-román és Székely Csaba marosvásárhelyi magyar szerző darabjait. Ezekkel körbejárta és feltérképezte az országunkban létező problémákat, melyek színpadi feldolgozása a közönség körében nagy érdeklődésre és elismerésre tettek szert. Gianina Cărbunariu 20/20, a marosvásárhelyi fekete március eseményeit feldolgozó darabja Londonban is sikert aratott. Elise Wilk *Eltűntek c. műve* az erdélyi németiség megrázó sorskérdésit, a menni- vagy maradni dilemmáját, Székely Csaba *Bányatrilógiája* és más művei a román-magyar viszonyt, az elszorított falusi életformát dolgozza fel. A fent említett szerzők Sebestyén Aba igyekezetéből fakadó műveik színpadra juttatása révén a multikulturalitás értékeremtő modelljét teremtették meg.

Sebestyén Aba híre elterjedt a Kárpát-medencében a különböző fesztiválok és vendégszereplések révén, és így „elkerülhetetlenül” rendeznie kellett Magyarországon, a Felvidéken és a Délvidéken. Sokfelé ágazó vendégeskedéseinek sorából kiemelném az egyik legjelentősebbet. A Yorick Stúdióban bemutatott Bódi Attila: *Lázadni veletek akartam* című előadást (melyben Aba rendezőként és színészként is részt vesz), melyet a budapesti színházak között kiemelt jelentőségű Radnóti Színház átvett, és a repertoárjába állandó jelleggel beiktatott. Ehhez hasonló megtiszteltetés nemigen ért még erdélyi magyar színházat.

Engedtessek meg nekem, hogy néhány személyes jellegű eseményre is kitérjek.

Megbocsátható, hogy egy tanár az általa felfedezett tehetséghez egész életében vonzódik. Eredményeit személyes büszkeséggel éli meg és kivételes alkalomnak tartja, ha vele dolgozhat. Több ilyenben is volt részem, de az Abával való együttműködéseink csúcsa Nadas Péter *Találkozás* című darabjához fűződik, mellyel a brassói Kortárs Színházi fesztiválon négy díjat nyertünk, s ezt követően Aba megkapta a legjobb pályakezdő ifjú színésznek megítélt UNITER díjat.

Most sorban idézhetném az Aba kitüntetéseit, fesztiválszerepléseit, de ehelyett engedjék meg, hogy inkább a laudáció műfajának egy sommás összefoglalásával fejezzem be szerény és a tökéletességre számot nem tartható művecském.

Sebestyén Aba példa adó és meghatározó egyénisége színházművészetünknek. Számára a színház nem letudandó feladat, hanem felvállalt életforma, hivatás, mely életének minden percét áthatja, érzi a kultúránk iránti felelősséget,

állandóan kutat-keres, hogy minél jobban segítsen elmélyíteni az önmagunkról és a világról szóló ismereteinket. Mindezek forrását a drámák soraiból táplálkozva fő munkatársaival karöltve vetíti elénk. A rendező kifejező eszköze számára a színész (hiába próbálják manapság ezt háttérbe szorítani). Rendező, színész, színház—íme az Aba által szentségként művelt színházművészet három pillére. Egyben záloga a színház további létezésének, mely szerintünk örök! Igaz, drága Aba barátom!

Marosvásárhely, 2024. január 15.